

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi
terveydenhuoltolain muuttamisesta ja
siihen liittyviksi laeiksi (HE 74/2022 vp)
-Perusterveydenhuollon hoitoon pääsyn
määräaikojen tiukentaminen**

Sivistysvaliokunnan valiokuntakuuleminen 8.6.2022

Sosiaali- ja terveysministeriö

Yleistä

- Uudistuksessa tiukennettaisiin hoitoon pääsyn määräaikoja, eli kuinka nopeasti hoitoon tulee päästä
- Uudistus koskee perusterveydenhuollon kiireetöntä avosairaanhoitoa ja perusterveydenhuollon suun terveydenhuoltoa
- Uudistus koskee hyvinvointialueiden järjestämää terveydenhuoltoa ja Kansaneläkelaitoksen järjestämää ja Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tuottamaa korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoa
 - opiskeluterveydenhuoltoon, niin 2.asteen osalta kuin korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollossa, kuuluvat myös terveyden- ja sairaanhoitopalvelut, mukaan lukien mielenterveys- ja päihdetyö, seksuaaliterveyden edistäminen ja suun terveydenhuolto.
 - sairaanhoidolliset palvelut eivät kuulu kouluterveydenhuoltoon
- Lisäksi uudistus koskisi Vankiterveydenhuollon yksikön järjestämää vankiterveydenhuoltoa

Yhteyden saaminen ja arvio hoidon tarpeesta

- Palvelunjärjestäjän on järjestettävä toimintansa siten, että potilas voi saada arkipäivisin virka-aikana saman päivän aikana yhteyden terveystieteeseen tai muuhun perusterveydenhuollon toimipisteeseen/YTHS:n toimipisteeseen
- Yksilöllisen arvio tutkimusten tai hoidon tarpeesta ja kiireellisyydestä sekä siitä, minkä terveydenhuollon ammattihenkilön tekemiä tutkimuksia tai antamaa hoitoa potilas tarvitsee, on tehtävä saman päivän aikana (voimassa olevassa laissa hoidon tarpeen arvio tehtävä kolmen vuorokauden sisällä)
- Arvion tekee laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö (voimassa olevassa laissa terveydenhuollon ammattihenkilö). Suun terveydenhuollossa arvion voi tehdä myös nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilö.
- YTHS: Jos yhteydenoton perusteella arvioidaan, että opiskelija tarvitsee kiireellistä hoitoa tai muita sellaisia palveluja, jotka eivät kuulu korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoon, on opiskelijaa neuvottava tällaisista palveluista ja niiden järjestäjistä

Perusterveydenhuollon kiireetön sairaanhoito

- Ensimmäinen hoitotapahtuma on järjestettävä arviointia seuraavien 7 vuorokauden aikana nyt säädetyn kolmen kuukauden sijaan
- Määräaika koskee tilannetta, jossa potilaan hoitoon hakeutumisen syy on sairastuminen, vamma, pitkäaikaissairauden vaikeutuminen, uusien oireiden esilletulo tai toimintakyvyn aleneminen (ts. potilaan uusi tai pahentunut kiireetön terveysongelma), ja hoito kuuluu yleislääketieteen alaan
- Hoitotakuu koskee sekä fyysisiä että psyykkisiä terveysongelmia
- Hoidon antajan tulee olla laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö
- Jos potilas on ohjattu ensin muun ammattihenkilön kuin lääkärin (esim. sairaanhoitajan, fysioterapeutin) vastaanotolle ja esiin tulee tarve lääkäripalveluille, lääkäriin on päästävä seitsemässä vuorokaudessa alkuperäisestä käynnistä

Mitä seitsemän vuorokauden määräaika ei koske

- Seitsemän vuorokauden määräaika ei koske
 - hoito- tai kuntoutussuunnitelman mukaisia hoitotapahtumia
 - käyntejä perusterveydenhuollossa toimivan muiden lääketieteen erikoisalojen kuin yleislääketieteen erikoislääkärin vastaanotolla
 - hoitotapahtumia, jotka tehdään yksinomaan terveydenhuollossa laadittavan todistuksen tai lausunnon saamiseksi
 - terveystarkastuksia ja seurantakäyntejä
 - terveysneuvontaa
 - rokotuksia, elleivät ne liity kiireettömään sairaanhoitoon
- Näiden palveluiden ensimmäinen hoito- tai kuntoutustapahtuma on järjestettävä potilaan terveydentila, työ-, opiskelu- ja toimintakyky, palveluiden tarve ja hänen sairautensa tai vammansa ennakoitavissa oleva kehitys huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa, kuitenkin kolmen kuukauden kuluessa taikka hoito- tai kuntoutussuunnitelman mukaisesti.
- Väestötason ennaltaehkäisevät toimenpiteet (seulonnat, tietyt rokotukset, neuvolatoimintaan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon kuuluvat määräaikaistarkastukset) järjestetään niitä koskevan lainsäädännön mukaan

Suun terveydenhuolto perusterveydenhuollossa

- Suun terveydenhuollon kiireettömään hoitoon pääsyn määräaika lyhenee kuudesta kuukaudesta kolmeen kuukauteen
- Jos potilas on ohjattu hammashoitajan tai suuhygienistin vastaanotolle, ja todetaan tarve hammaslääkärin tutkimukselle tai hoidolle, pääsy hammaslääkärille on järjestettävä neljän viikon kuluessa palvelun tarpeen toteamisesta tai kolmen kuukauden kuluessa hoidon tarpeen arviosta
- Jos hammaslääkäri toteaa tarpeen perusterveydenhuollossa toimivan erikoishammaslääkärin tutkimukselle tai hoidolle, pääsy erikoishammaslääkärille on toteutettava kolmessa kuukaudessa
- Määräaika ei koske tilanteita, joissa potilaalle on laadittu yksilöllinen hoitosuunnitelma, ellei esille tule seikkoja, joiden perusteella yksilöllisestä tutkimus- ja hoitovälistä tulee tai voidaan poiketa
- Hoitojakso tulee saattaa valmiiksi kohtuullisessa ajassa ilman tarpeetonta viivytystä
- Neuvolatoimintaan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon kuuluvat määräaikaistarkastukset järjestetään niitä koskevan lainsäädännön mukaan
- Jos tällaisen määräaikaistarkastuksen suorittaa hammashoitaja tai suuhygienisti, ja hän toteaa tarpeen hammaslääkärin tutkimukselle tai hoidolle, pääsy hammaslääkärille on järjestettävä neljän viikon kuluessa

Palvelunjärjestäjän velvollisuus hankkia palveluja muualta

- Hoidon ja tutkimuksen tarpeen arvion yhteydessä on arvioitava pystyykö palvelunjärjestäjä tuottamaan tutkimukset, hoidon ja kuntoutuksen määrääjoissa
- Jos palvelunjärjestäjä ei voi itse tuottaa tutkimuksia, hoitoa tai kuntoutusta määrääjassa, on potilas ohjattava muiden palveluntuottajien palveluiden piiriin (ostopalvelut, yhteistyö hyvinvointialueiden välillä, palveluseteli)

Tietojen julkaiseminen

- Palvelunjärjestäjän on julkaistava kuukausittain (nyt: neljän kuukauden välein) yleisessä tietoverkossa edellistä kalenterikuukautta koskevat tunnusluvut perusterveydenhuollon hoitoon pääsyn toteutumisesta (erikoissairaanhoidtoa koskien edelleen neljän kuukauden välein)
- THL tuottaa tunnusluvut ja sen on luovutettava julkaisua varten tarpeelliset tiedot palvelunjärjestäjille (uusi säännösehdotus)
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin julkaistavaksi tarkoitetuista tunnusluvuista

Esityksen vaiheistaminen

- 1.9.2023 voimaan perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa 14 vrk ja suun terveydenhuollossa 4 kk hoitotakuu
- Muut pykälissä säädetyt määräajat olisivat samat, eli esim. jos potilas on ensin ohjattu esim. hoitajalle, tulee lääkärille päästä seuraavan 7 vrk aikana
- 1.11.2024 voimaan perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa 7 vrk ja suun terveydenhuollossa 3 kk hoitotakuu

Taloudelliset vaikutukset, YTHS

- YTHS:lle arvioidaan aiheutuvan noin 0,9 miljoonan euron kustannuspaine vuonna 2023, noin 1,3 miljoonan euron kustannuspaine vuonna 2024 ja noin 1,7 miljoonan euron kustannuspaine euroa vuodesta 2025 lukien.
- YTHS:n osalta kustannuspainearvioon sisältyy epävarmuutta, koska säätiön palvelut ovat keskellä koronapandemiaa laajentuneet koskemaan ammattikorkeakouluopiskelijoita.
- YTHS:n kustannusten rahoitus jakautuu korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain mukaan niin, että valtio rahoittaa 77 prosenttia kustannuksista ja opiskelijat vuosimaksuilla 23 prosenttia kustannuksista.
- YTHS:n palveluiden piirissä olevat yliopisto- ja ammattikorkeakouluopiskelijat opiskelijamaksut kasvaisivat arvion mukaan yhteensä noin 0,2 miljoonaa euroa vuonna 2023, 0,3 miljoonaa euroa vuonna 2024 ja 0,4 miljoonaa euroa vuodesta 2025 lukien. Vuoden 2025 opiskelijakohtainen lisäkustannus olisi noin 1,44 euroa. (Vuonna 2022 terveydenhoitomaksu on 71,60 euroa.)

Taloudelliset vaikutukset

Arvio vaikutuksista valtion talouteen, miljoonaa euroa

	2023 (1.9 lähtien)	2024	2025	2026
Hyvinvointialueet (netto, josta asiakasmaksut vähennetty)	68,0	108,2	121,1	119,0
YTHS	0,7	1,0	1,3	1,3
Vankiterveydenhuollon yksikkö	0,4	1,1	1,1	1,1
Rikosseuraamuslaitos	0,3	0,8	0,8	0,8
Valvontaviranomaiset	0,23	0,7	0,7	0,7
Sairaanhoitovakuutus	-0,1	-0,3	-0,7	-1,0
Yhteensä	69,5	111,57	124,4	122,0
Yhteensä, vuoden 2023 tasossa	72,7	116,8	130,2	127,6